

Mezi životem a smrtí

ŠTĚPÁN POSPÍŠIL

Někdy nám přijde, že není možné pomáhat lidem více, než stát se lékařem. Jan Beneš se lékařem stal a navíc kardiologem. Tedy odborníkem, který léčí srdce člověka, a doslova tak zachraňuje lidské životy. O to víc nás překvapilo, že k této bohublé starosti o lidi vymyslel ještě něco navíc, co může zachránit lidský život také, ale s lékařstvím to ani trochu nesouvisí. Pojďme se o jeho mimořádném projektu dozvědět něco víc. Začneme ale od začátku...

Pane doktore, ministroval jste v dětství?

Ano. Ministroval jsem ve farnosti u sv. Augustina v Brně a ze všeho nejvíc mě bavilo starat se o kadidlo. S kamarády z ministrantského sboru jsme tomu říkali chodit „s koksem.“

Chtěl jste být doktorem už od narození, nebo jste pošílhal po popelářském stupátku, jako my ostatní?

Kdepak. Na gymnáziu jsem byl spíš přírodovědný typ, rozhodoval jsem se mezi klasickou přírodovědou, medicínou a jadernou fyzikou. Nakonec jsem zamířil na medicínu. Celou základní a střední školou jsem proplul tak nějak bez větší námahy, takže bylo celkem jasné, že budu chtít jít na vysokou. O popeláři jsem opravdu nikdy neuvažoval.

V čem musí člověk ve škole vynikat, když se chce hlásit na lékařskou fakultu?

Přiznám se, že nevím, jak probíhají přijímací zkoušky dnes, za nás se dělaly z chemie, biologie a fyziky. Což bylo nakonec jedno, protože na I. lékařskou fakultu UK, kde jsem nakonec studoval, mě vzali díky prospěchu bez přijímaček. Nicméně, pokud dělá člověk praktickou medicínu, potřebuje úplně jiné věci, než se učí na lékařské fakultě. Nejdůležitější podle mě je, aby lékař měl rád své pacienty a jeho hlavní motivací byla snaha jim maximálně pomoci. To rozhodně není samozřejmé. Existují i velmi chytří a vzdě-

laní lékaři, které nakonec jejich pacienti tak nějak nezajímají. Klíčové podle mě je, jaké lékaře člověk potká, když nastoupí do

Studium lékařství je všeobecně pokládáno za neuvěřitelnou nálož informací. Jak se dá do hlavy vůbec dostat tolik stránek a knih?

Nedá. Na většinu zkoušek jsem chodil s tím, že všechno se stejně naučit nedá a člověk musí mít štěstí. U ústních zkoušek navíc – jak jsem brzy zjistil – hraje obrovskou roli, jak to u zkoušky prodáte.

V roce 2008 jste získal cenu prof. Karla Weignera pro nejlepšího absolventa lékařských oborů. Jak se vám to podařilo?

To byla obrovská náhoda. Během studia jsem chodil dělat pokusy do jedné laboratoře a podařilo se mi získat publikaci s impakt faktorem (takové měřítko důležitosti publikace). Svou roli hrály asi i jiné faktory. V roce 2008 byl děkanem prof. Zima (budoucí rektor), který byl původem z I. lékařské fakulty (I. LF) a cenu pro nejlepšího studenta ještě nikdo z I. LF nezískal. Cena se uděluje jednomu studentovi ze všech pěti lékařských fakult, které patří pod Univerzitu Karlovu: tj. 1., 2. a 3. lékařská fakulta v Praze, lékařská fakulta v Plzni a v Hradci Králové. Svou roli asi sehrál i fakt, že jsem promoval s vyznamenáním (dříve červeným diplomem), což bylo způsobeno asi chybou na studijním oddělení. Zkoušku z patologie jsem opakoval, v oficiálním výkazu na fakultě (jak jsem později zjistil) bylo ale uvedeno, že jsem ji udělal napoprvé. Takže taková úplná shoda náhod.

Věděli jste od počátku, že budete kardiologem?

Kdepak. Kardiologové mají hroznou pověst. Jsou považováni za arogantní a naduté. Chtěl jsem dělat původně onkologii. Ale po promoci jsem potřeboval dodělat studentský

grant, takže jsem sháněl pouze částečný úvazek, a to se mi na onkologii nepovedlo. Kamarádka měla rok přede mnou obdobný problém a podařilo se jí sehnat částečný úvazek na kardiologii. Tak jsem to zkusil taky a povedlo se. Dělal jsem nejprve pouze kardiologický výzkum a vlastní kardiologii až po zhruba dvou letech. A tak jsem na kardiologii zůstal a jsem tam stále.

Pracujete ve zvláštní nemocnici s tajuplnou zkratkou IKEM. Mohl byste nám ji rozšířovat a trochu představit?

IKEM znamená Institut klinické a experimentální medicíny. Experimentální znamená, že tam probíhá i základní výzkum nemocí na zvířatech. Tomu jsem se také necelé dva roky věnoval a zkoumal jsem srdeční selhání na potkaních. IKEM není klasickou nemocnicí, má několik specializovaných klinik, kromě Kliniky kardiologie je tam také ještě klinika diabetologie, hepatogastroenterologie, kardiochirurgie, nefrologie, transplantáční chirurgie a pak dvě anesteziologické kliniky. V IKEM se dělá nejvíce transplantací v Česku – hlavně ledviny, játra a srdce.

Jak vypadá váš běžný den? Operujete od rána do noci a druhý den znovu?

Ne, kardiologie není primárně chirurgický obor, tím je kardiochirurgie. Ale i kardiologové dělají věci rukama. Intervenční kardiologové implantují stenty (výztuže do věnčitých tepen) a dělají opravy srdečních chlopní přes třísko. Elektrofyziologové dělají ablace (zničení abnormální tkáně) srdečních arytmií pomocí katétrů, další lékaři implantují kardiostimulátory a jiné přístroje. Jiní se věnují echokardiografii – ultrazvukovému vyšetření srdce. Kromě toho k práci kardiologa patří také práce u lůžka pacientů a práce v ambulanci. Mám docela pestrý pracovní týden. V pondělí dopoledne dělám biopsie srdce (odebrání malého vzorku srdeční tkáně) a pravostranné katetrizace (trubička nebo hadička, kterou lékař zavádí do dutého tělního orgánu). Je to vyšetření, kdy se do pravostranných srdečních oddílů, tj. pravé síně, pravé komory a plicnicové tepny, zavede katétr, který měří tlak. Biopsie srdce se dělají nejčastěji po transplantaci srdce, pravostranné katetrizace naopak u pacientů, u kterých se o transplantaci srdce uvažuje. Ve středu jsem celý den na implantačním sále, kde se implantují kardiostimulátory a defibrilátory. V úterý a v pátek odpoledne

mám ambulanci a zbytek týdne dělám echokardiografie – ultrazvukové vyšetření srdce.

Máte statistiku, kolik lidských životů jste za svou službu už zachránil?

Ne. Takové statistiky se ani nedají vést. Navíc těžko říct, koho člověk zachránil a na jak dlouho. Často jde o velmi nemocné lidi, kterým náš zásah jen o něco prodlouží život.

Kromě své lékařské služby jste se s manželkou rozhodli pomáhat lidem s dostupným bydlením. Můžete nám tento svůj nápad představit?

Tento nápad vznikl v roce 2018. Tehdy ještě byly ceny bytů, zejména v našem cílovém regionu (v Ústeckém kraji), mnohem nižší. Dnes by bylo mnohem složitější takový projekt rozjet. Všimli jsme si, že v Ústeckém kraji byly ceny bytů v roce 2018 mnohem nižší, bylo možné koupit slušný byt za 10 tisíc korun za metr čtvereční. Menší byt šlo tehdy sehnat do půl milionu korun. O Ústeckém kraji se pořád píše v souvislosti se sociálními problémy a nedostupným bydlením. I když byly byty levné, lidé ve špatné sociální situaci si je samozřejmě nemohli koupit. No, a tak nás napadlo, že bychom nějaký levnější byt mohli koupit my a zkusit jej pronajmout někomu, kdo by si to nemohl dovolit.

Co vám vaše paní řekla, když jste se rozhodli koupit první byt pro cizí lidi v sociální nouzi?

Když jsme podepisovali hypotéku na první byt, tak mi jen řekla, že doufá, že vím, co dělám.

Neměl jste obavy, že něco nevyjde a vy sami nebudete mít kde bydlet?

Ne. My naštěstí máme kde bydlet, a i kdyby tento projekt pro sociálně slabé úplně zkrachoval, tak bychom sice o nějaké peníze přišli, ale naše bydlení by to neovlivnilo.

A jak jste na tom v současnosti?

S manželkou jsme dál přemýšleli, jak tento projekt posunout dál. Oslovili jsme Platformu pro sociální bydlení, která se tomuto problému dlouhodobě věnuje a společně jsme založili Fond dostupného bydlení, což je nezisková organizace, která se zabývá nákupem a pronájmem bytů pro lidi v bytové nouzi. Tím jsme dosáhli toho, že se do projektu může zapojit prakticky každý. Ať už třeba drobným darem nebo půjčkou. Půjčku vrátíme i s úrokem – nabízíme 3 % ročně, což bylo ještě loni velmi zajímavé. Všechny informace jsou na našem webu www.fondostupnehobydleni.cz. Dnes máme devět bytů v majetku Fondu a dalších jedenáct vlastní jednotlivci, kteří se s myšlenkou Fondu ztotožňují. Fond dostupného bydlení umožňuje, aby se do projektu zapojil opravdu každý, což u jiných projektů nejde.

Děkujeme za rozhovor

MUDR. JAN BENEŠ, KARDIOLOG

STUDIUM: I. lékařská fakulta UK

Ženatý, otec tří dětí

OBLÍBENÁ KNIHA: Marek Vácha: Radost z Boha
OBLÍBENÝ CITÁT: „Neměli bychom si namlouvat, že musíme činit obrovské věci. Stačí malé, ale s obrovskou láskou.“ Matka Tereza

Foto: ipopba, JenkoAtaman, Vasyi - Adobe stock; Archiv Jana Beneše